

ТӨЛӨПТИГЛЕРГЕ БЕДИК БҮЗҮРӨЛ

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 14 (12704)

1985 чылдың январь 17, четверг

1925 чылда түзүлгөстүнген

Өртүз 3 көпөск.

Экономика камналгалыг болур ужурулуг

ЭЛЕКТРИ БОЛГАШ ЧЫЛЫГ ЭНЕРГИЯЗЫН ЧӨП АЖЫГЛААР

Улус ажыл-агыйның бүгү адырларына күжүенишкенин ажалдың чылы болган 1984 чыл доозулган. Эрткен чылдың чамдык түнелдеринин дугайында бо чүгүге чугааласкан мен.

Хамыктың мурунда республикада электри хергелелиниң өскөнү деңгээлээр херек. Оон ындагы болуру чеп, чүге дээр-ге, үлетпүр, көдээ ажыл-агый шапкын сайзырап, социал-культура объектилерин ажылдаче кирип турар. Тываның улус ажыл-агый 1984 чылда 1983 чыл-биле деңгээлге 4 хуу хей электри энергиязын ажалдач. Чылгыч хергелели база азын өскөн. Ол алайга үлетпүр, чылгыч дамчылар кол шутумун өлгү элчези ажылдач кингени-биле холбаш-тыр көскү өзүлдег болган. Төптүк чылгыч хандырылга-ында объектилерин кошконы-биле холбаштыр, чылгыч хергелелиниң өзүлдег үлетпүр 16 хуу, коммунал-адырлар секторунга 6 хуу болган. Бодунун котельналарының ажалдач кылган чылын санапса болза, хергелелер шупту 721 муң Гкал чылгыч энергиязын алган.

Эрткен чылда Тываның энергетикти багыт ажалдач. Республиканың үш электри станцияларының ажалы чамдык кемелдерге дүжүп турар-даа бол, электри энергиязын ажалдач кылдыр планнар олар шупту ажыраткан. Кылдың Топ электростанциязын 1982 хуу, «Тывакоаль» болган. «Тыва» даг-дугу комбинаттарың тепловы электростанциялары тус-тузуна 100,2 болган 105,1 хуу кылдыр күсүткүзүлгөн.

Лимиттер турар электри хергелелиниң талазы-биле бай-лаа республикада эки. Электри хергелели лимиттер каан бүдүрүлгелер 12150 муң киловатт-шак электри энергиязын камнап алган азы лимитте көрүнгөндөн 3,1 хуу өзүшүн чыгарган. Бо сан-түн 1983 чылдазында өзөш-лаа бол, оон шыныг болган күш-ажылчы коллективтерин камналга дээш күжүенишкенин ачы-зында чедип алдыган.

Улус ажыл-агыйның түдүг-дөн алы адырларында бо талазы-биле база эки түнелдер чедип алдыган. Үлетпүр 5

млн. ажыг, транспортта 3 млн. хире, көдээ ажыл-агыйда 1200 муң киловатт-шак электри энергиязын камнап алдыган. Түдүг-жүлүр электри энергиязын оларга доктааткан лимиттен 6,6 хуу ажыг чыгарган. Манса оларның ажалың деңгээлге өзөш-түп, кол ажалдар, ылаң-гыя дүжүр объектилерге түдүг ажалдары чыл төңүзүңе, кышкы кезде чылып турар илереттинген. Ындыг чорук тутушуп турар бажынарын чыгарында яны-бүрү чыла-дылга приборлары — электрокалориферлерин ажалдаачын, электри энергиязының ар-тык чыгарында чедир.

Электри энергиязың чиксе нормаларын сагып талазы-биле ажал чүгүр чоруттуган. Чиксе-нормаларың өзөштөкенин ачызында республикада иштелип-биле 4542 муң киловатт-шак электри энергиязы болган 1144 Гкал чылгыч энергиязы камнап алдыган.

Бо талазы-биле ажалга чүгүр түнелдеп «Тыва даг-дугу» комбинат болган «Каа-Хем» хөмүр-даш разрезинин коллективтер чедип алган. Алатынган бүдүрүлгелер электри энергиязының чыгарында чиксе-нормалар өзөштөкенин ачызында 5683 муң киловатт-шак электри болган 2388 Гкал чылгыч энергиязы, 301 муң киловатт-шак электри болган 294 Гкал чылгыч энергиязы тус-тузуна камнап алганар. 39 муң киловатт-шак электри энергиязы камнап алган авто-септелге заводунуң коллектив база камналгалыг ажалдач. Энергия куралдарың кам-налар талазы-биле баш үлүр планнап организацион-техниктик кемелдерин күсүткөндөн ачызында ол түнелдер чедип алдыган. Эрткен чылын 19 млн. киловатт-шак экономиктер ажалгыт 90 мындг кемелдерин боттандырган.

Тываның чартыкчылары арый чептес ажалдаан. Республиканың конкурсуңуң олар 2,8 млн. киловатт-шак электри болган 14700 Гкал чылгыч энергиязы камнап болур экономиктер ажалгыт бажарткыч саналдар кириген. Тываның электри чикселеринин болган «Тыва даг-дугу» комбинаттың чартыкчыларың чогаалкыч иштелип деңгээлге чорутуу чедип алдыган чедикши-ни.

нер-биле чегелештир, улуг чептесер база турган деп дем-дегес ажалга. Доктаат-тыңан лимиттерден ажыг чыгарылап турар бүдүрүлгелер хей көдөр. 1984 чылда ындагы бүдүрүлгелер 26 болган. Оларга чиксе кылдыр, 325 муң киловатт-шак электри энергиязы артыкка чыгарылап «Тыва көдөр» трестин № 62 КМК. зың, лимиттен ажыг 4,1 хуу электри энергиязы чыгарылап «Тыва автоорук» эргелелин, 23,5 хуу ажыг чыгарылап «Сельхозтехкуромуну» район-нар аразында каттыжышкы-нып, 19,4 хуу ажыг чыгары-лап Кызылдың туйуу-бүзө-дүн болган өскө-даа хей орга-низацияларын, бүдүрүлгелер-ни ажал болур. Бо талазы-биле «Тыва кобальт» комбинат сула ажалдаан. 1984 чылда комбинат 1115 муң киловатт-шак электри болган 5515 Гкал чылгыч энергиязы артыкка чы-гарылаан. Ону ындагы боор деп кым-даа маанаван, чүге дээр-ге, моон мурунда бо коллек-тив камналга дээш демисел-ди мурунку олурунга чоруп турган болгай. Ам чүге ат-каарай бергенки? Ынчангаш металлурга тургустунган байдалды бодамчалыг өөренип көрүп, чогуур түнелдерин кы-лж ужурулуг.

Лимиттен ажыг 549 муң киловатт-шак электри энергия-зын чыгарылаан, чиксе норма-лары сагыбай келген Кызыл-дың туйуу-бүзөдө болган 289 муң киловатт-шак артык чыгарылап кылган «Түдүг ке-селер» комбинатта каттыжып турар. «Түдүг кеселер» ком-бинаттың байдалы берге, үр-гүлүч шүгүмчүлөп келген. Чылгыч энергиязы чедикши-ни турда-ла, бо бүдүрүлгелер чиксе-нормалар 289 Гкал азы 4,4 хуу ажыг чылгыч энергиязын чыгарылаан. Чедикшес чылгыч-ны калория бүрүзүн камнагы-деп, ыңалза-лаа артыр чыгар-дап, камналга чорумун сагы-байн турар.

Черле ыңчаш, «Түдүг кезек-тер» комбинатта тургустунуп келген байдал чамдык өскө-дө бүдүрүлгелерин, биле көмөй-лөшкү болуп турар. Оон ол дөмөйлөшкөк чоруп чүдөп дээр-ге, кышкы үдө чорудар ажалдаарга белеткел үзүнөп-те шындыг чыгарың кылган

болур. Тозаргай чикселерден көрүп көрөли. Чылгыч-биле хандырыла системаларың кышкы удуз шынар чок белет-кениндеп Ак-Довурак хоорай-ның бажыңнары чылгыч-биле чедир хандырытканмаан, соок, «Тээди» совхозка котелду ажалгалга кирип турда, мон-тажниктериниң база хандырыч-чы ажалчынарың харысал-га чогу-биле, оон частышкы-ны болган болган ам совхоз-тун элээн хей объектилерин чылгыч-биле хандырыла чок, электри-биле чылгыттылп тур-рар, азы шуут доңуп калган. Бажың чикселерин ам-даа кирип болур. Чалын сагып үлүстүкүлөр кыжын ол дөш-шымар кеземчеге оңажып турар.

Камналга чок чоруктуң өскө талазы илден ажал-агыйжы өзөс чорук болур. Хундус хып турар проекторларың, фо-нарыларың, черге айна-ла төк-түп чыдар сутуп, ажык калың-жиктерин көрөп кижж бур-чу ажал-агыйжы өзөс чорук-туң херексиз бооп турары ол-дур. Чүгө Энергохайгаарал ажалдаачылары 1984 чылда 2760 муң киловатт-шак хей черге чыгарылап электри энер-гиязы илереткен деп чүвени бодап көрүңер даан. Шак бо сан-түтүнүт утказын тозаргай көргүзүр дээс ол хире кем-чээлдиг электри энергиязы-биле Кызылдың сүт за-воду, дээралың фабриказы, хлеб заводу шыкшаш бүдүрүл-гелер каттай бүдүн чыл иштин-де ажалдап болур дээр-ге-ле чедир. Ажал-агыйжы өзөс чоруктуң хайы ол-дур. Электри энергиязың өң удуз чыгарылаарың республиканың совхозтарында, ээт, сүт үлет-пүрүнүң бүдүрүлгелеринде, транспортта, түдүгдө болуп турар.

Он бирги беш чылдың доо-зукчу чылында камнап алган энергия куралдары-биле ийи хун ажалдаар деп кон-чүт чугула далаанын партия болган чалаа бистин мурун-булап чыгарыла. Ону күсүдүр дээш, бар аргаларын ажалдап, бүтү күжүвүстү салып үжүрүл-гүс.

«Красноярск энергону» Тыва-даа энергоснабжарга кылды-зыниң начальниги.

БЕШ ЧЫЛДЫҢ КИЖИЛЕРИ

Кызылда үш дугаар АТБ-ниң анык чолаачыы Сергей Андий он бирги беш чылдың доозукчу чылын ша-лычпы доозарың социалист чыгарыңның мурунку олурун-да болуп, мурунчы ажалдап турар. Ол 1984 чылда база чедикшиңниң ажалдаан. Чүжк чедир планнарың ай саңы-да 200 хуулан куудалтайн келген. Ол КамАЗ-биле ырак ажал-агыйжың чугула чүктөрин орукка саадалга чокка чедирин турар.

ЧУРУКТА: Сергей АНДИЙ.

Бо-ла автобүдүрүлгелерге Ламажык Кызыл-оол база чарыш-тың мурунку олурун-да болуп, чүжк сөөртүрүң планың далааның ажыг күсүлөп келген. Ол ам бо чылдың фе-вралың удузун ажалдап турар. Чолаачы Кызыл-оол Кы-зылда алган чүжкү Мөңгүн-Тайганың Муугар-Асымга чедир-геш, кез чоралар. Чаданыңды хөмүр-дажын чүдүргеш, ону Ак-Довуракка дүжүрүп каапкан, он даг-дугун чүдүрүп ал-ган, ону Абазга чедирген, Абазакка хуруг чорупкан, он Кызылче чедирер чүжкү чүдүрүп алган кээп турар. Оон ба-за катан ол-ла оруун уламчылаар.

ЧУРУКТА: Ламажык КЫЗЫЛ-ООЛ.

О. ОХЕМЧИКТИҢ фотолары.

ХҮЛЭЭЛГЕ—ХЕРЕКТИҢ

Кызылда № 14 механизация эргелелиниң коллектив СЭКП-ниң XXVII съездинге база Ада-чуртун Улуг дайы-нынга совет улустуң Тилелгезинин 40 чылында алдар кыл-дыр бедитин хүлөзүлгелерин алган. Он бирги беш чылдың доозукчу чылының планын декабрь 28-те күсүткүзүлгөн, 10 муң рубльдин ажалын пландан ажыг бүдүрүрүн олар шийт-пирилзи. Күш-ажылдың бүдүрүлгүлүн пландан ажыг бедик-ди. Күш-ажылдың бот-үзөни чингидери база көрүнгөн. Хүлээлге — херектиң эгези деп чүвени коллектив кежи-гүннери эки билер. Ынчангаш коллективтиң мурунда са-лыңган сорулгаларың күсүдиринге бедик харысалга, бы-жыг сагыла-чурум, эш хуузуңуң боттүг дөткөмчези кижж

ЧҮГҮЛЕ ЭГЕЗИ

бүрүзүндө негетинери чугаажон. Суургалыг иран машинистери Е. Данилюк, Л. Степанова, экскаватор машинизи А. Эльмюров, автокран машини-сти И. Фолов, А. Симонов элчег нормаларын доктаамал ажыг күсүдүрүп чакчыкан. Бо мурунчыларың үлөгө-чи-жэ өскөндөрүң хей-адыын көдүргөн.

Эргелелиң ажал-ишчилери механизация ажалдарының нийти хөмчөзүлгүлүн планын январың эрткен он беш хо-нуктардаа ажыг күсүткөн. Ажалдың бедик темпири учас-тот бүрүзүндө чедип алдыган болган күш-ажылдың бүдү-рүлгүлүү бедээн.

Д. САЛЧАН.

Хойдан-на хураган дээш

АНЫЯКТАРГА ҮЛЕГЕРЛИГ МАЛАЧЫННАР

Тайга, сынарга бүртөккен Мөңгүн-Тайга районун дөвө-кээрнеге кышкы агаар-бойдуз ындагы конуг кадыг-шырияң өзөс болуп, ычмак эртер. Кыш адалктын, частын баш-кы айы үнүң келерге, ук чер-нин агаар-бойдузу каржы-дошук ажызын көргүзө бээр. Күштүг хат-каш конур улаш-тыр халааш турар бээр, мал-чынырга конуг берге апаар. Ниятаның малын каш-каш чыдарың дүзүзүндө кады-рым келген, эки түнелдерин чедип алган хойжудар ук ра-йонда бар. «Мөңгүн-Бүрөң» болган ССРЭ-ниң 60 чылы аттыг сөөктөрүңиң ат-алар-ды хойжудары С. Сагаачы-нып, Э. Доржуунуң, Б. Хи-лиштин, Б. Салчактын болган ССРЭ-ниң Дээди Советинин депутатты Б. Тейяның, Тыва АССР-ниң алдарың малчы-ны Т. Салчактын, Б. Монак-оол-дун аттары конуга билин-гилер, оларның байлак эр-гелелерин ажалы хойжудар

ажылдап турар. Н. А. Саа — ССРЭ-ниң 60 чылы аттыг сөөктөрүң № 1 хойжы бригадасының брига-ды. Кыштагылашкынын ния-ти байдалы ол чугаалап каан чор.

Ам бар чыдар кыштага анык хойжуду Кержек-оол Марын чурттал оор. Кышка белеткел багай өзөс кижж. Зоя биле Кержек-оол Марын-нарың кышкы-даа ажалгыр-кежээ, каларган малын хүр тургузар дээш уй-дугу-жы-лаа харымнамастар. Олар эрткен чылын төртүр чүс баш хойга оңаштыр 95 хураганын

кампалап алган. Ол көргүзүп бистен байдалыңка багай өзөс дээрэн тозаргай. Дүж та-лазы-биле планын 70 кило-грамм ажыг күсүткөн. Кыш-галдашкынын канчаар эртин-ти турарын ам барган кө-рүңтер бис — дээш, бригадир Назым-оол Арапчалыңын чуга-зын доокшаш, оруктун нийти байдалын хайгаарып, кылаар чорутуу экил дээрин чолаачы-га сүмөлдөп чор.

Малчының кыштаанче бар чыла машиналыгы үш катан хөртүккө дүжүрүлүс. Чола-ачымыс кадыр-берт, хөртүк харыг оруктарга бо-ла, чо-руур болгаш хүрүк-биле хөртүк хары авазыңны конуг ашпай эшкеш, орукту уламчы-лап чоруп олур.

Хойжудар колдуунда аалга оодурба боор болгай. Бо уда-да биске чорук ажалышты. Анык хойжы каа төрөн ху-раганыңың кемгерип, ажалган тур.

Малчының алыс боду чү-гакыр болган хөдүг кижж болду. Бичи чакыңан эге-леш мал аразыңа чоруп кел-генин ол хөдөөр олурду. Тө-рөн сөөктөрүңуң зоон мал-даа, он беш чыл болган Хой малды азырап ажаар талазы-биле оон дүржүлгүзү улуг.

Төрөн хойларның бол-гаш чаш хураганыңың ний-ти байдалы калдыг туруп тур. Кержек-оол Сүрүнөвич — деп, айтырармыз, оон арныңа хүлүмүзүг көзүдүг.

Хойларыңны оолааш-кың түлүктел берди. Төртү-түңгүн хураганың онча-менд дорутуп тур. Хойларның хүжү база күсүк хөдөөр. Оолуус самакчылап, дүзүлгүлүг ту-рар. Мал ажалыңга олгуусту өрөдип каар дээш, кызып тур бис. Хураган ажаларың ол бистерден черде дулак чок. Кызымзак кижж — дээш,

ол хожя турган олгууче кө-рүңдү.

Малды хураганың менди камгалар алыр төрүр хой-нуң семиялыңыңиң дорт хамзаржыр. Семис шыраак малдың олгуна адыр-аржы-даа таварышпа, барып-түрү-түңер болган дүргөн. Малды ажалдашкан база хамзаржыр. Ажалдаа эки болза, азырта черде алыспас — деп, малчың чугазын уламчылап, Малды өйүңдө кемгерге, Кайы-хамаан чок кемгерге, мал контактай бөөр, Хураган төртүтүңгелер-ле, незиян баштайгы аз сүдүн төттүр эмирин каар. Чаш ху-раганыңың кемгерилге база өө-рөдүр. Шагжалар бар-лаа болза, баштайгы үдөс чымак, погани сөнгөн чаш хураган бүрүзүңе тус-төс боон бедэ.

Оон сөөктөңдө чоруп сула кем-герилге кирер — деп, мал-чың чугазын түнелде.

М. ОНДАР.

Кодан бүрүзүңе мал кем чедир, сугу кодан-марже үзүлгөлүңиң чок че-дир турар. Малчылар чы-гис-даа баш хураган хортал-дээш харысалгалыг кош-пат-тылар турарлар.

Б. ОНДАР.

Сүт-Хөл район.

Куулар алеткел кылган. Со-гулдаларга уткуштур район-нуң ишчилерин белеткел-син, он бирги беш чылдың доозукчу чылында сорулгаларың дугайында ол чуга-лаан соода, депутатка канда-датың дугайында санал бе-ришкенин эгезиң.

Совхозтун ажыл-ишчилериниң ук хуралга хүдээп ал-ган шийтири бо: Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты Улуг-Хеминиң Хендерге № 124 со-гулда округундан Тыва АССР-ниң сан-тоо министри Бугаеги Конзулакович Бу-гетисини дептиштер.

Танды районун хергелек-чилер иштелип ажалчы-нарың, албан-хазыкчылар-ның хурамыга Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидатты дептиш-кер. Анда санал бергенер Бай-Хазк № 95 согулда ок-ругундан Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидатты СЭКП Танды райкомунуң бирги се-кретары Виктор Дмитриевич Куркутову дептиштерин сана-даан. Ук саналы чымылганар ийи-биле дөткөз.

Бай-Хазктың хлеб заводу-нун, «Тыва көдөр» түдүг-трестин мыла № 385 КМК зы-нын ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган ажалдаачылары ба-за ындагы шийтирини хүдээп алган.

СЭКП ТК-ның октябрь (1984 ч.) Пленумунуң ший-тирлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

мелиорация болган суг ажал-агый министри Николай А-вратович Жоголдаа бедик бу-зуралды көргүзүп, Дон-Терезин № 49 согулда округунда республиканың күрүн эрге-чатыргызың дээди органың-га депутаттың кандидаты кылдыр дептиштер деп ший-тирини хүдээп алганар.

«Халын» совхозтун ажал-чынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган ал-бан-хазыкчылары боттарың хурамыга Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң соңгулдар талазы-биле Халын № 94 со-гулда округундан депутаттың кандидаты кылдыр хуу депутаттыгын Бий-Хөл район Советиниң хуускомунуң дар-газы Михаил Конолович Да-мчаев дептишкенер.

Халын ортукмаш школының коллективиниң база ындагы ший-тирини хүдээп алган.

Улуг-Хемде «Күш-ажылдыг хостуу» совхозка болган ху-ралга илеткелди райкууском даргазы А. И. Стрельников кылган. Анда санал берген ажалчынары, инженер-техник-тиң ажалдаачылары болган ажалдаачылары Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты кылдыр хуу депутаттыгын Бий-Хөл район Советиниң хуускомунуң дар-газы Михаил Конолович Да-мчаев дептишкенер.

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугайында айтырыгга докт-тер ажалчынары, инженер-техниктиң ажалдаачылары болган. Олар Тыва АССР-ниң

Товра-Хемде бот-орудга-ча-пырлеринин дугайында, ону күсүдүр талазы-биле кем-гер дугайында чуга Барың-Хеминиң «Дон-Терезин» со-вхозтун ишчилеринин хурамы-га болган. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депута-дың кандидаты дептиштер дугай

Варшаваны немец-фашисттер эжекечилерден хостаанындан бээр 40 чыл болган

ВАРШАВА ОНУ УТПААН

Варшава Чоа чылдың до-риншилеринден адыртыр билек-ле, база бир өөрүшкү-дү байырлап келген, немец-фашисттер эжекечилерден оон хосталганындан бээр 40 чыл болган. Хосталганы аяа-э-эп берген совет болгаш поль-ша солдаттары мынча: Вар-шава өөрүшкүчү карак ча-жы-биле уткуп ап турган.

Шленск-Домбровский көү-рүлүп Висла хемин келти-рилди. Бис ам польша най-сылалдык оң талазында кел-дишс. Ол — Прага району. Мында, Тарговаа кудумчу-да, Советтер чуртунун дайы-мчыларына тураккалды ту-дуп тургускан. Мемориалдык баарында — хой-хой дийт черектерин салган.

1944 чылдын сентябрь 14-те хосталган оң тала — Варша-вадан гитлерчилерин бүрү-биле үндүр сымбатын чедир-чаа тургустуну турган. Поль-шанын колдуулаа найсы-ламы болуп турган. Висла хемин ичинде боо даамы-дычалык, сиралар чаштып, бажынар хуокталдыр өрттө-йип турда-ла, совет болгаш польша солдаттар ол хоорай-нын аары чурттагычтарына а-дышчыны үлөп берип, мыч-дузанын чедирин турганнар. Оларнын чурттаарында таар-мачалык болуру-биле солдат-тар бажынаарын септеп, бү-дүр артык бугурулгелерин дериг-херекселерин септеп турганнар. Прагага болуулаа ол болуушкунарын киржи-чиз Р. Колосейскийни чугу-зы-биле алыа, Грозувага болгаш боолда өскө микро-районнарга орус диллы өөр-ининин курстары амыттып-гылаан. Боттарыныч хостакчы-лары-биле улус очулдуручу чокка чугаалажырын күтээр болбайн канчаар. Оон бээр хой-ле ээ эрткен, мычылза-лаа бо чорук амаа чедир утту-дурбаан.

Праганын эң-не хөлээзели-ни, ажил-херекчи кудумчузу Тарговаа-ла болтай. Ында хой-хой магазинер болгаш Ру-жикский базары бар. Ында бажынар колдуулаа-ла эр-гир.

жирөөн, ханалары шийбактар-лыг. Варшаванын солгай та-лакызында деңизерге, хоорай-нын боо талазы дайынның үрө-дөшкүннөргө шоолу-ла та-варышпаан.

— Прага клас-шынны турар учурулу — деп, ПКАП-тын Прага-Полудне райкомунун бирги секретары С. Чубек чу-гаалады. Туугу материалдары-биле байдал березинээр бол-за-даа, районуң хаасталга-шымделзин улам экижилер талазы-биле шийтпирин хуус-чу човуулаа күтүп алган. Бир-ле дугайында кичээлге сав-лар кудумчуу — Тарговаа. Ында бажынаар чараштыр буауурун, салды черлерин не-мей амыдары, культура ал-бан черлерин туудурун планна-турар бис. Ружикский базар-нын орунунга дегем, улуг универсамны тууду тургузар бис. Олап автотранспортчу чорурун хорурду көрдүнгөн.

Боттарыныч мыак хоорайны улам аян-шынчыл, амырал-га, ажил-херек, дыштынылга таарымчалык болдулар тала-зы-биле Варшава хоорайны чурттагычтары доктаамал са-гыш салып турарлар.

— Чоок хуңерде бистин плеймууве амыллы доосту — деп, ПКАП-тын воевода ко-митетинин секретары Е. Мазу-рек чугаалады. — Чылдын тү-нелин мынча үндүрүдүс. На-йсычалык үлөтүрү берге байдалдан үнөп дээрин оон түскелери тоала-биле көр-үшкө. Паланаттыгындамын дика хой баарынаарын салды-ларга килерген. Шамынныч ортууак өзүлде-биле күш-ажымдык бугуручулуктун арамында мыгалар дыка эвээ-жөөн. Варшаванын үлөтүрү чуртта бөгүн кол черин ээлеп турар, мычылза-даа мында хой-дула турарлар чок деп болбайт. Чыдып каап турар амыллыг бугурулгелерге бөгүн кол көчүзгөйни уклады-п турар болгаш бис. Найы-сылалдык Польша-совет найы-ралы ичиндеги штаб-кварти-ра ПКАП-тын воевода ко-митетинден мыак эвээсте ту-

рар. Баштаар черинн секретары Р. Томалж болуунуң бодал-дарын үлөжир-биле чугаалай-дыр.

— Бисте ам кол чүтү — ян-вар аяла Варшаванын Найы-рал хуңерин кончук ака мыл-дыр эрттерин болур. Ол хуң-ер болза, найсычалдык хостакчыларыга алаар бол-дурун хуңер болур болгаш. Ол хуңер — бистин үлөзү-аустун хосталганы дээр амы-тыннын харам чокка бергенер-ге, Варшаваны буауулардан ужулгаш, катан тургузарыга дулааланырга тураккааттынар. Совет Эвилелинин девискэр-инден бээр баарынаар сөөт-кеи эшелоннары кээп турган-ны Варшаванын чурттагыч-лары утаптынар. Олар туугу материалдарын база бээр сөөт-түр чедирин, харылзааны тур-болаш газ хандырылганын тургуступ турганнар.

Найырал хуңеринин про-грамманы Р. Томалж менээ көргүстү. Ужуржылгаларын, кино көртүзүлгө, «Варшава болгаш Москва — акы-дунча-лык найсычалдыр», «Вар-шаванын урулгалар Москвадан келген өңүктөрүн байыр че-дирин тур» деп делегелерин, бот-тамынчы артистерин оон көргүзүлгө болгаш оон-да өскө чүдүлгөри мыа-к килерген болур.

Варшаванын хосталганын-дан бээр 40 чыл болганын-дан бээр солун чүдүлгөри бирөөн болза, СССР-нин де-вискэринге тургустунан Т. Костюшко атыг акы турары дивизияны тургустуулаа ту-раккааттан тураскалды ян-вар 17-де амыдары болур. Ол бир метр бедик ол турас-каалды Висла хемини оң та-лакы эринтеринде, Прага ра-йонунда тургускан. Совет бол-гаш польша шериглер дөртөн чыл мурунда бугу Варшава-ны хосталганын эгелээш.

Анастасий ШАПОВАЛОВ, СЭТА-нын корр.

ЧУРУКА: Варшаванын ичинги хейри.

ЦАФ-СЭТА-нын фотоу.

Дем каттыжылгазынга төрүттүнгөн

ИНТЕГРАЦИЯНЫН ЧАА ҮЕ-ЧАДАЛАРЫ

Социалисттик дем каттыжыл-га күрөсчүлүгүн бугуручу күштерин улам чогуумалык кылдыр таарыштыр тургузары, экспорт күчүн калыптаттыр, продукциянын бугурулган болгаш бижык болуру, оон шыярын бедидери, интиини бугурулганын өздүлгөсүн улам ылай хандыраары, эконо-миканы интенсифицир орукке дүргөдөн шилчидери — ЭДЧ чурттарыныч кады амыла-жылганын ол-даа база өскө-дөзү уланган улаанышчы-наары амыч үч-чаада амы-агыны бот-боттарыга амык-тыг кылдыр деминг чоруда-рын хандыраарын үлөтүп болу берген. Чоокта чээ Га-вана болган чөвүлдеден дээ-ди органы — оң сессиянын XXXIX куралыга кады амылажылганы хандыраарын чыл талазы-биле практиктик чүтүлэ хемчеглерин тодаргай-лаан.

ЭДЧ келжигүнери чурттар-нын бо чылдын чамында Москва белик деңизге бо-луп эрткен экономикти чөвү-лөп хуралын сөөлүндө чо-вүлдедин ажил-чорудулаа-нын баштайгы түнделерин сессияга үндүргөн. Деминг ка-ды амылажылга-биле хол-боштыр акы-дунча күрөсчү-лүгүн экономикти политика-ныга дугурулганын чорукту хандыраар талазы-биле чаа-бажынар базамы кылдыр шийтпирлеткен. Оон кир-жикчилери бистин чурттары-ныста кады амылажылганы чаа чаада көлүрер талазы-биле эргежок чүтүлэ бүгү чүдүр бар дээринде бугу-редин илгерилээштер.

Сөөлү чылдарда ажил-чорудулаанын түнделерин бадматкашпаан, ЭДЧ чурт-тарынын чазартынын баш-тыныры кады амыла-жыл-га.

кол сорулгалары шийтпир-лээр келжигүнери менен эрге-жок кырында акы-дунча чурттарыныч дугурулганын экономикалык политика-нын кол чөвөзү болур.

Национал пландарынч хөг-жүдөзү-биле социалисттик эконо-микти интеграцияныч чорудулаанын хандыраарын чир-сый харылзаанын тодаргай чиктерин сессия-нын киржикчилери көргүсчү-лөп. Чинжээ, СЭКП-нин XXVII сессияныч делегелеринин үнөлдө амылаа кылдынар 1986—1990 чылдарда болгаш 2000 чылдын үнөлдө чедир СССР-нин экономикалык болгаш социал хөгжүдөлгөсүн кол ула-нышкынынарыга күш-ажыл-дык социалисттик делетей ха-валдаанын улам калбаа-биле амылаар аргаларын талазы-биле экономикти чөвүлөп хуралдык айтмышкыны илгерилеттнер.

Улус ажил-агынын план-нарын дүшүртүлгөс кады амылажылганын эң чүтүлэ бирги чергенн сорулгаларын шийтпирлээрине мөөнөтти-нин турар учурула дээрин бистин күрөсчүлгөс бары-лааган турар. Оларга эрге-жок, работчи, атомдук энер-гия, биотехнология, микро-процессор техника шык-ша амдарга чаа принципалдык техниканы болгаш технология-ны чогашаан тургузары бол-гаш нентердин амылаары хандыраар.

Одала-чиг-эт айтырларын шийтпирлээрине озаа кич-ээлгөй салдынар. Бо талазы-биле экономикти чөвүлөп ху-ралга тодаргай сорулгалар ба-за салдынар. Ол дээрге бот-тарыныч куралдарынын мөөнөт-ти база дегем кады амылажылганы күтүлгөс.

БОМБУРЭКТИН СУДАЛЫ

СЭКП ТК-нын Политбюро келжигү, СССР-нин Минис-терлер Чөвүлөсүнүн Даргазы-нын бирги ораакчыны, СССР-нин дашкыкы черектер минис-три А. А. Громыко биле АКШ-тын күрүне секретары Дж. Шульцтын чоокта чаа Женевага ийи хуң иштинде ужуражышкынынын түнели кады кылган совет-америк делегелер болган. Хемчээлиниң талазы-биле кыска ол доку-мент бугурун утка-шынаары-нын талазы-биле ам болур со-вет-америк чугаалажышкы-нарга көр чүдүлгөри болгаш ух чугаалажышкынынын сорулгаларын дугайында талаалар дугурушкан, стратег-тиг-даа, ортумак ырашылдык-даа ол черектеринге хамма-лык болук айтырларын бот-боттарыга харылзаалык кылдыр чугаалажыры көрдү-гөн.

Ам болур чугаалажышкы-нарын сорулгаларын дугай-ныч тодаргай чугаалаарга, оон уткамын: космо-с че-сектерин эңдере бугурун сөзүлгөдөн алган, сөөлү үе-

Э. ХОНЕККЕРНИН МЕДЕГЛЕЛИ

БЕРЛИН. (СЭТА). Женевага совет-америк ужуражышкы-нын үнөлдө космо-с болгаш яролук черектерге ха-марышкан айтырларын бугу ком-плекстериниң талазы-биле чугаалажышкынынын эгелээрин дугуруш алганын-га Герман Демократия Республикасы байыр чедир турар. СЭКП ТК-нын чингичи секретары ГДР-нин Күрне Чөвү-лөсүнүн даргазы Э. Хонеккер Магдебурга чүвө чугаалаш-тынар меделгелер.

Ам болур чугаалажышкыны-нын көр чүдүлгөс болгаш амыс сорулгаларын дугайында совет-америк талааны ка-ды кылган меделгелер оон тургусканын чүдүлгөсү турар бис деп, ол меделгелер, Ол сорулгалар чөвөсчө-шкы-ниң кызыгараларына болгаш кызырарына уланган бол-гаш яролук черекти бугурун-биле, чер-ле болганын уа-зут-каарында чедир учурулу, ГДР ол сорулгалын херек кы-рында боттарыныч дээр бугу чүдүлгөри кылдыр. Гитлерги фашизмден хосталган хүндө эгелээш, ам 40 чылда эдерин турарымыс бистин улаанышкынымыс мынд. Ол улаанышкы-ны болза, тайбыны камгалаарыныч ору-дур.

ТАЙБЫНЧЕ ЧҮТКҮЛ

ХАНОЯ. (СЭТА). Инди-Кыдаттың өскө-дөз чурттары-ныч кады Вьетнам, Муруну-Чөөн Азия тайбын болгаш бы-жыг тургусту чорукту тургу-зары дээр, ол амысчээр-нин болгаш бугу делегел-рин-даа чурттарынын ара-мында найыралдын база кады амылажылганын ха-рылаары калбартыры дээр иотат чокка демисейин турар. ВСР-нин дашкыкы хе-ректер министри Нгуен Ко Тхат Швейцария аңаа аян-чорук кылтып чораша дашкык херектер министри Л. Буст-рем-биле чугаалажышкына-рыныч үнөлдө ол дугайы ме-делгелер.

Вьетнам улус дашкыкы аг-рессорларга уаур үргүчүлө-диг дайының бугу-ле аар-бер-ге, алым-чидинин чоруктары көрүп эрткен болганда, тайбын үсө чурттаарыне чүткүл ту-рар деп, ол чугаалаан. ВСР-нин болгаш Инди-Кыдаттың өскө-дөз чурттарынын сайла-ры чогу-на аңаа үндөйлөт-түнгөн. Ол сөналдар Муруну-Чөөн Азияга тайбыны бол-гаш дең-дески, амыр-тайбын чорукту хандыраарыне ула-ган.

ДУГУРЖУЛГАГА АТ САЛГАН

ПРАГА. (СЭТА). Чехосло-вакиянын Журналистер эвиле-ли-биле СССР-нин Журналис-тер эвилелинин аразында 1985—1989 чылдарда кады амыла-жылга дугайында дугу-рулгала, ол шыкка бо чылын ол ийи акы-дунча эвилелдер-нин тодаргай хемчеглеринин протоколунга ат салышкыны Прагага болган.

ССР-ния Журналистер эви-лелиниң делегациязын ЧКП ТК-нын Президиумунуң кел-жигүне кандаат, ЧКП ТК-нын секретары Ян Фойтак хүлээп алган.

ЧУГААЛАЖЫШКЫННАРНЫН ҮНДЕЗИННЕРИ САЛДЫНГАН

бугурушкунуң черге сокса-дырыче, яролук черектерин кызыгараларыне болгаш соксадырыче, стратегтиг ту-рум чорукту бижыгаларыне уланган дашкыкы дугурулгаларын амылаап кылдыр. Чө-сөдөшкыниң кызыгаралар болгаш кызырар талазы-биле нинти келжигүнери база оон иштинде ам болур чуга-алажышкынар яролук чер-секти долузу-биле болгаш че-пиле болганга уаукаарына че-дир деп болалды талаалар илгерилээш.

Чингис сөө-биле чугаалаа-ра, ийи чурт аразыга харыл-зааларын чогуумдарынын та-лазы-биле баштайгы бажым кылдынган, ол дээрге эвээш эвээс учур-дузалай чүтүл бол-тур, чүтү дээрге совет-америк харылзаларын кандай тура-рында делегелде байдал ды-ка хой кезинде хаммаары. Оон-биле кады кандай-ла бир дөрт түнөлү үндүрери эрте болур ийик — шынал-ла кан-чаар-даа аажок улуг сорул-галарын шийтпирлээр иттиги-нин турар. Чугаалажышкы-нар үнөлдө бөлүк нарын ай-тырларын көр болгаш оларга хаммаарыныч дугу-рушуган шийтпирлери ху-лөп алыр апар. А оң чүтүлө ийи талаада чогуур политик-тиг тура-сорул барда чедип ап болур. Америк политика-ны сөзүлгөдөн алган, сөөлү үе-

де модала кирген чеченчтикен домак-биле чугаалаар болза, мында деп болур: «Танго те-вер дөңдө, ийи кичи херек». Совет таладан саадаашкы болбас. Женевага база катан меделгелерин шыкша, Совет Эвилели оруктуң бодунга ха-маржыр кезин эртеринге бе-лен. Ындыг белең чорукту хой санын дашкыкы политиктиг совет инициативалар, тайбын дээр делегей аразында бис-тин партиямистик болгаш ку-рүчөстүк чоруду турар бүгү амык чечир-биле хере-чилеп турар.

Женевага ужуражышкы-нын түнелерин үнөлдө тург-Дж. Шульц оңу «чугула баш-тайгы бажым» дээр, а бес-дөдөр «ажык, ажил-херекчи болгаш амыктыг» болган дээр болганга, Оон-биле кады ол «ам-даа элөп улуг орукту эр-тер апар» деп билгилген. Ам айтырларын учуру болза, оруктуң бодунга хаммаарыныч кезин амык америк админис-трация, Совет Эвилелини ме-делгелер шыкша, мынд белең куел-биле эртер бодан турар бе дээрин болуп турар. Бир-эвээс мында болза, дыка хой болгаш шыгыг бугурушкү бо-луп турар бугу-ле берселер болгаш чөвүлгөлөр черле ажил эрттерин чугаалок, ка-ды-кайымын-даа тааржыр формула амылаап кылдынар, а бистин бомбуэрэктик поли-

тиктиг байдалы арыг болгаш чогуумалыг апар.

Боо-чөсөктө эңдере бугу-редин соксадырычы база оңу болдурушкыны дугайында бө-лүк айтырлардан космо-с милитаризавазы бодунуң учур-дузанынч талазы-биле онзагай туруп турар. Бир эвээс Совет Эвилели космо-с деле-гия шери сорулгаларына амылаарын хорурду дээр чайгылыш оок тургусту келген болза. Каттышкан Штаттар бөгүнө чедир шутт өскө ту-рушту ээлеп келген. 1983 чыл-дын мартта президент Рейган-нын чаралары космо-с бол-гаш космо-с Черге хамма-рыштыр дайын бөлөткөсүнүн талазы-биле канчаар-даа аажок улуг планнар шыкынчыл-кан темп-биле боттанып турар, оларын «сылдыртарга дайы-нар» программаны деп адаан. Ындыг чоруктуң түнели чүт-лө чингис болуп болур — стра-теттиг байдалы улам ийи божаалдыр.

«Космо-с делегия милитариза-вазында болгаш яролук боо-чөсөктө хаммаарыныч айтырларын бугу компе-лексинге холбоштыр. Америка-нын Каттышкан Штаттары-биле дугурулганын чедип алырын Совет Эвилели улуг учур-дузалай деп санап ту-рар» — деп, К. В. Черненко христиан хүрээлеринин төлө-лөкчүлөрүнүн консультативтиг

ЧЕРНИН ЧУРТТАКЧЫ ЧОНУ ЧЕЖЕЛ?

НЬЮ-ЙОРК. СЭТА-нын кор-респонденти В. Черны-шевтин дамычканы болза: баштайгы сан-меделинри бугу-гаар алырга, бистин Черви-стич чурттагыч чонунуң саны 1985 чылдын эгезинде 4 мил-лиард 800 миллион кижи ала-кан. Чурттагыч чонун ала-ны-биле улаанышкынынын болгаш политиканын контрол-лаарын дугайында КНО-нун чингичи секретарынын ук ор-ганизацияныч штаб-квартира-зында тараткан илеткелинде ол чугааларын көргүсчөн.

Документке айтканын бугу-гаар алырга, сайыраптай чурттаада чурттагычларын ортумак назыны 32 хар, а Азияда болгаш Латин Амери-када — дараалаштыр 2,1 бол-гаш 2,4 хуу. XX чүтү чылдын төнүзүгө чедир Чернин чурт-тактын чонунуң саны 6 мил-лиард 100 миллион кижи чокчулай бээр. Оларын ба-ры 80 хууу хөгжүп өрөө чурттаар чурттаар.

чалза-даа ол кудулаашкы бир дөмөй эвээс. Чинжээ, Африкада чурттагыч чонунуң өздүлгөсүн темп-лири 3 хуу, Барынн Азияда — 2,9 хуу, Муруну Азияда болгаш Латин Амери-када — дараалаштыр 2,1 бол-гаш 2,4 хуу. XX чүтү чылдын төнүзүгө чедир Чернин чурт-тактын чонунуң саны 6 мил-лиард 100 миллион кижи чокчулай бээр. Оларын ба-ры 80 хууу хөгжүп өрөө чурттаар чурттаар.

КЕЗЕМЧЕНИН ДЭЭДИ ХЕМЧӨЗ-БИЛЕ

КАБУЛ. (СЭТА). «Джамна-те исламийе Афганистан» дээр дээрбеч болуктуң келжигү Мухаммеджанын херөөнч талазы-биле амык суд чору-дугаа болган.

Ону 1984 чылдын июнь ай-да хоорайныч троллейбузунга чаштышкыны кылганы дээр бурулдаткан. Ол чаштышкы-нын түнелеринде 12 кижи өл-гөн болгаш 26 кижи балыг-дыган.

Херекчилерин өчүткө-ри, ителде документтери, бурулдатканын турар кичи-нин бодунуң милициянык оон буруузу, долузу-биле ба-дыткан.

Кем-буруулук контрреволю-тук организацияга хуң амык чылдын иштинде келжигү бооп тургаш, ол дээрбеч ча-апка уаур хуудустарын тара-дырынга, АДР-ниң күрүне а-дыган.

Мухаммеджанын афгани ку-рунне болгаш уаука уаур кем-буруулук үлөлдөшкыни-ни дээр бурулдаткан болгаш кеземчениң дээди хемчө-биле шилткен.

ШЫНГЫ ТУЛЧУУШКУННАР

НАЙРОБИ. (СЭТА). Сомалиде кээп турар меделгелер бугу-гаар алырга, чазак шериг-лери-биле Могадишунуң кар-гыс эрге-чачырганын уаула-нышкыларынын аразында ка-ды-дошкун тулчуушкуннар чурттуң төр кезинде бооп ту-рар. Тура хандыраарыныч «Халган» радиостанцияныч дамычканы-биле алырга, Ту-ринде 67-н бригадалар-нын штабтары чылча шап-кан, Галыкаа девискэринге электри станцияныч үрөс, со-мали армияныч солдаттары-дан болгаш офицерлеринден 84 кижи өлүргөн болгаш 135 кижи балыглаткан.

ДОГЧУ МЕДӨЭЛЕР

БЕИРУТ. Удурлангышкы-нын ливан патриоттук фронтунун дайышкылары сөөлү хуңерде алынган эжекеч-лерге уаур элөп каш чедир-шкыниң хөдөлгөсчүлгөс чорутканыр. Зирария-Арай аразы-нын чазалыг оруунга пар-тизанынның быдалаап хаан миназыга ыраалы куяктыг транспорттер иштинге оларган интервенциялар-биле катат часты берген. Израиль команди-лал чериниң айтмышкынын бугу-гаар ол районче чоруткан шериг разведканыч аялаа ил-формация агентилери (АНГОП) дыңаткан. Англаный хостал-гыныч улусчу черектиг күш-таварышкыш, чаштып калган. Оон келген меделгелер бугу-гаар алырга, 30 ажил эжекеч-лер өлгөн болгаш балыглаткан, элөп каш куяктыг транспор-терлар уукуктатынган.

ЛУАНА. АКШ-тын ТРЭ-э-нин болгаш сөөк-аы мылаар Муруну-Африка Республика-нын шийишкын албан черле-рин азыралдык турар УНИТА-нын террорду болу-теринде 1984 чылда Улаа мо-жуга 600 хире дээрбечилер уукуктатынган аялаа ил-формация агентилери (АНГОП) дыңаткан. Англаный хостал-гыныч улусчу черектиг күш-таварышкыш, чаштып калган. Оон келген меделгелер бугу-гаар алырга, 30 ажил эжекеч-лер өлгөн болгаш балыглаткан, элөп каш куяктыг транспор-терлар уукуктатынган.

Японияда муң-муң кыргынар херен кырында нандыг-даа хайгаарал чок болган. Чуртта бирги чергенн эргежок чугула чүдүлгөс болгаш өскө-дөз чаа баарынаарын өрттерин улагытканы-биле холбоштыр ол кыргынарнын байдалы амыч уеда дыка бергездон. Хеминг пенсия хлеб өрттөнгө бөзүн чамдыкта чедийшип турар. Консер-ваторларын чааа кыргынарга улуг согушчуларын таварыштырган. Кыргынарга чингилделгил эинелге хандырылганын амыч чазак күш чок болдурун. Хой плоннар кы-рыгындаан коргуп турар. 50 хар амыч чоруп кичилеринн өртүзүндө амычтынга четтинип өлүр чоруктуң сөөлү уеда ивөөдөзүн ол дугайын херечилеп турар.

ЧУРУКА: эрге-чачырга либерал-демократтыг партияныч талазында кыргы-нарга хаммаарыштыр кууду көөрүнүң политика-ныга уаулаанышкынынын чынылаы Токю хөрайга болган.

СЭТА-нын таймырлаачы-ы.

Джапан пресс — СЭТА-нын фотоу.

